

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobkyně: **M. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2025, č. j. 17 A 127/2025-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala dne 17. 9. 2025 o udělení dočasné ochrany. Žalovaný žádost žalobkyni vrátil, neboť ji shledal nepřijatelnou z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*lex Ukrajina*“), tedy proto, že žalobkyně již dříve získala dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie, konkrétně v Polsku.

[2] Žalobkyně se proti uvedenému postupu žalovaného bránila zásahovou žalobou, které městský soud výše nadepsaným rozsudkem vyhověl. Dle městského soudu je důvod nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. f) *lex Ukrajina* rozporný s právem EU stejně jako důvody nepřijatelnosti podle písm. c) a d) téhož ustanovení. K tomu poukázal na rozsudek Soudního dvora Evropské unie [dále jen „SDEU“] ze dne 27. 2. 2025, *Krasiliva*, C-753/23, a rozsudky NSS ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, č. 4683/2025 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2025 č. j. 1 Azs 174/2024-42, č. 4682/2025 Sb. NSS, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42, které jsou plně aplikovatelné i na nový důvod nepřijatelnosti.

[3] Z této judikatury dle městského soudu vyplývá, že pokud mají osoby dle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice

2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „prováděcí rozhodnutí Rady z roku 2022“), právo zvolit si hostitelský stát, a zároveň není vůči nim uplatněn čl. 11 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“), pak mají právo přemístit svůj pobyt do jiné země. Městský soud dodal, že skutečnost, že směrnice neupravuje konkrétní důvody druhotného pohybu žadatelů, neznamená, že jej zakazuje.

[4] Právo druhotného pobytu dle městského soudu nevylučuje ani nové prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2025/1460 ze dne 15. července 2025, o prodloužení dočasné ochrany zavedené prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382 (dále jen „prováděcí rozhodnutí Rady z roku 2025“), kterého se dovolával žalovaný. To se totiž vyjadřuje jen k případům, kdy se ukrajinský uprchlík domáhá získání dočasné ochrany souběžně ve více členských státech, což ani dle judikatury SDEU a NSS není dovoleno.

[5] Městský soud konstatoval, že důvod vrácení žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelné dle § 5 odst. 1 písm. f) *lex Ukrajina* představuje pouze sloučení a reformulaci důvodů dle písm. c) a d) téhož ustanovení. Jedinou změnou je možnost aplikovat tento postup až po oznámení o riziku vyčerpání kapacit dle § 3 odst. 3 *lex Ukrajina*. Toto politické oznámení o riziku překročení kapacit však nemůže mít žádné důsledky pro žadatele o dočasnou ochranu a není způsobilé založit nepřijatelnost žádosti.

[6] Dle městského soudu proto žalovaný postupoval nezákonně a měl se věcně zabývat tím, zda žalobkyně stále disponuje dočasnou ochranou v jiném členském státě udělenou a popř. ji poučit o možnosti zneplatnění existující dočasné ochrany v dané zemi.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[7] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl výše označený rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Požadoval napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Dal též na zvážení opětovné položení předběžné otázky SDEU.

[8] Stěžovatel trval na tom, že právo na sekundární pohyb neplyne ze směrnice o dočasné ochraně a z bodů 4 a 6 preambule prováděcího rozhodnutí Rady z roku 2022 vyplývá opak, tedy že druhotné pohyby osob požívajících dočasnou ochranu by měly být bez dalšího zamítnuty. Rada v preambuli též upřesnila význam dohody členských států o neaplikování čl. 11 směrnice o dočasné ochraně. Dle stěžovatele příslušníci třetích zemí nemají právo stěhování se v rámci EU a Rada nemůže rozšířit obsah práv osob požívajících dočasnou ochranu pouhým prováděcím rozhodnutím. Stěžovatel zpochybnil též výklad Nejvyššího správního soudu k čl. 11 směrnice o dočasné ochraně a upozornil na společné prohlášení České republiky a Německa, které podle něj blíže osvětluje prováděcí rozhodnutí Rady z roku 2022. Na základě uvedeného stěžovatel nesouhlasil s městským soudem, že nové body odůvodnění prováděcího rozhodnutí Rady z roku 2025 nemění závěry judikatury NSS.

pokračování

[9] Stěžovatel poukázal na možnost stěhující se osoby podat žádost o pobytové oprávnění přes Generální konzulát České republiky ve Lvově, a to i dálkovým přístupem. Argumentaci podpořil statistickými údaji o úspěšnosti většiny takových žádostí v roce 2024 a v lednu až září 2025. Přiblížil též legislativní proces v souvislosti se změnou *lex Ukrajina*, v jejímž rámci došlo k přijetí § 3 odst. 3 a § 5 odst. 1 písm. f) *lex Ukrajina*, s tím, že Poslanecká sněmovna se návrhem zabývala řádně a vědomě, vůle ke schválení změny byla jednotná napříč politickým spektrem a ani Senát nevyjádřil k návrhu výhrady. Stěžovatel také upozornil, že situace v oblasti přijímání vysídlených osob se v posledním období dramaticky zhoršuje.

[10] Stěžovatel uzavřel, že je přesvědčen o souladu § 5 odst. 1 písm. f) *lex Ukrajina* s unijním právem a nepostupoval nezákonně, když posoudil žádost žalobkyně jako nepřijatelnou.

[11] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že dočasná ochrana v Polsku jí zanikla ještě před podáním žádosti v tuzemsku, a plně se ztotožnila s napadeným rozsudkem. Upozornila, že dočasná ochrana nevzniká rozhodnutím vnitrostátních orgánů, což podpořila mj. judikaturou NSS, a doplnění § 5 odst. 1 *lex Ukrajina* o písm. f) je jen dalším pokusem negovat ustálenou judikaturu ve věcech dočasné ochrany. K jednotlivým kasačním námitkám žalobkyně poukázala právě na judikaturu, v důsledku které stěžovatelova argumentace neobstojí, a není důvod ani pokládat další předběžnou otázku SDEU.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a za stěžovatele jedná jeho pověřený zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud předeseílá, že se totožnými otázkami, jako jsou nastoleny v nyní posuzovaném případě, podrobně zabýval v rozsudku ze dne 27. 2. 2026, č. j. 8 Azs 181/2025-26. V něm také podrobně reagoval na argumentaci stěžovatele, která byla zcela shodná jako shora shrnutá. Nyní proto pro stručnost na tento rozsudek odkazuje a níže přebírá jeho závěry, které se plně uplatní i v této věci.

[15] Podle § 5 odst. 1 *lex Ukrajina*, ve znění účinném od 3. 9. 2025, tedy od účinnosti zákona č. 314/2025 Sb., je stanoveno, že [ž]ádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže

[...]

c) je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,

d) je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie,

[...]

f) je podána cizincem, který je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě Evropské unie nebo státě uplatňujícím Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu, poté, co Ministerstvo vnitra Evropské komisi zaslalo oznámení podle § 3 odst. 3.

[16] Ustanovení § 3 odst. 3 *lex Ukrajina* stanoví, že Ministerstvo vnitra zašle Evropské komisi oznámení o riziku vyčerpání kapacit pro zvládnutí následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob. Oznámení podle věty první zveřejní Ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách.

[17] Předně Nejvyšší správní soud opět připomíná, jak upozornil již v rozsudcích č. j. 5 Azs 273/2023-27, odst. [19], nebo ze dne 10. 12. 2025, č. j. 5 Azs 248/2025-18, odst. [18], že *lex Ukrajina* i nadále používá nepřesnou terminologii, která může vést k chybnému pochopení problematiky. České právní předpisy totiž převážně používají nepřesné zkratky „poskytnutí“, resp. „udělení“ dočasné ochrany, jako by tento status udělovaly až členské státy. Již operační pokyny Komise však vycházejí z toho, že členské státy pouze deklaratorně potvrzují tento status tím, že žadatelům přiznávají jednotlivá práva spojená s dočasnou ochranou, především právě právo pobytu, jak příhodně upozornila též žalobkyně.

[18] Při řešení nynějšího a jemu obdobných případů vyšel Nejvyšší správní soud z právního názoru, který vyslovil ve svém rozsudku č. j. 5 Azs 248/2025-18 (shodně též rozsudky NSS ze dne 30. 1. 2026, č. j. 8 Azs 183/2025-23, ze dne 23. 2. 2025, č. j. 4 Azs 260/2025-30, či ze dne 25. 2. 2026, č. j. 8 Azs 184/2025-22), že na uvedený důvod vrácení žádosti se vztahuje předchozí judikatura NSS týkající se nezákonnosti vrácení žádosti o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany (viz např. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 273/2023-27).

[19] Jádrem stěžovatelovy argumentace je postaveno nikoli na přímých námitkách proti odůvodnění napadeného rozsudku, nýbrž na opakované polemice s dosavadní judikaturou k věci a obhajobě doplnění § 5 odst. 1 *lex Ukrajina* o nové písm. f). Stěžovatelův nesouhlas s ustálenou judikaturou se projevil právě pozměňovacím návrhem k novele *lex Ukrajina*, jímž byla vložena zde citovaná ustanovení.

[20] Stěžovatelova námitka absence práva na sekundární pohyb na základě směrnice o dočasné ochraně pomíjí předchozí judikaturu NSS, která jeho existenci podrobně popsala již v minulosti. Právo na druhotnou volbu státu lze nalézt již v rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42, odst. [53] až [70]. V rozsudku NSS ze dne 5. 9. 2024, č. j. 2 Azs 111/2024-29, č. 4638/2024 Sb. NSS, odst. [42] až [45], Nejvyšší správní soud odůvodnil přímý účinek zákazu stanovení méně příznivých podmínek, než jsou ty vymezené ve směrnici o dočasné ochraně. Pro nyní projednávanou věc proto Nejvyšší správní soud plně odkazuje na závěry učiněné ve zmíněných rozsudcích.

[21] Ani stěžovatelova argumentace body 4 a 6 preambule prováděcího rozhodnutí Rady z roku 2025 neobstojí, neboť ani zde nejde o první případ, kdy na stejný argument v obdobné věci Nejvyšší správní soud reagoval. Například v rozsudku ze dne 11. 9. 2025, č. j. 1 Azs 126/2025-28, odst. [14], shledal, že uvedené body preambule prováděcího

pokračování

rozhodnutí Rady z roku 2025 pouze potvrzují nemožnost získat práva spojená s dočasnou ochranou v několika státech současně. V odst. [15] téhož rozsudku se Nejvyšší správní soud (opět nikoli poprvé) vyjádřil ke stěžovatelským námitkám ohledně nemožnosti rozšíření práv poskytnutých držitelům oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany prováděcím rozhodnutím Rady, stejně jako k absenci právní relevance jednostranných prohlášení České republiky a Německa k návrhům prováděcích rozhodnutí. V obou případech Nejvyšší správní soud jasně vysvětlil, proč je stěžovatelův názor chybný, a v nynějším řízení není důvod na tomto závěru něco měnit.

[22] Ke stěžovatelské námitce, že žalobkyně měla možnost požádat o pobytové oprávnění u Generálního konzulátu České republiky ve Lvově, tj. stěžovatelem preferovaným způsobem, Nejvyšší správní soud podotýká, že existence různých možností nedává správním orgánům právo vybírat za jednotlivce podle toho, co považují za vhodnější. Tato argumentace tak není relevantní ani obecně, ani ve vztahu k napadenému rozsudku městského soudu. Vzhledem k výše uvedenému není relevantní ani stěžovatelské poukazování na vysokou úspěšnost žádostí o pobytové oprávnění u uvedeného konzulátu.

[23] Ke stěžovatelské argumentaci úspěšností legislativního procesu při přijímání nového písmene f) do § 5 odst. 1 *lex Ukrajina* Nejvyšší správní soud podotýká, že městský soud v napadeném rozsudku nezpochybnil existenci tohoto ustanovení v právním řádu. Není tak jasné, čeho chce stěžovatel tímto argumentem dosáhnout.

[24] Odmítání žádostí o dočasnou ochranu postupem dle § 5 odst. 1 písm. c) a d) *lex Ukrajina* a nyní podle jeho písm. f), které z nich vychází, bez věcného posouzení je klíčovým důvodem kritiky ze strany Nejvyššího správního soudu v jeho již ustálené judikatuře. Za situace, kdy tato judikatura, navazující na rozsudek ve věci *Krasiliva*, komplexně vysvětluje důvody nezákonnosti takového postupu a v unijním právu nedošlo od přijetí onoho rozsudku SDEU k takové změně, která by popřela správnost judikatury SDEU a tohoto soudu, neshledal Nejvyšší správní soud ani důvod k položení předběžné otázky SDEU.

[25] S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud shledal, že závěry městského soudu jsou správné a napadený rozsudek zákonný.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Úspěšná žalobkyně by sice měla vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení, žádné jí však nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2026

JUDr. Radan Malík

předseda senátu